

BIBLIOGRAFIE OVER DE DODE ZEE-ROLLEN (samengesteld door Hans Debel en Paul Kevers)

TEKSTEDITIES:

- *Discoveries in the Judaean Desert*, 40 delen, Oxford: Clarendon Press, 1955–2010.
Officiële reeks met alle rollen en fragmenten die nabij de Dode Zee gevonden werden, op enkele uitzonderingen na.
- M. BURROWS – J. TREVER – W.H. BROWNLEE, *The Dead Sea Scrolls of St. Mark's Monastery*, 2 delen, New Haven: American Schools of Oriental Research, 1950-1951.
- E.L. SUKENIK, *The Dead Sea Scrolls of the Hebrew University*, Jeruzalem: Magnes, 1955.
- N. AVIGAD – Y. YADIN, *A Genesis Apocryphon: a Scroll from the Wilderness of Judaea*, Jeruzalem: Magnes, 1956.
- Y. YADIN, *The Temple Scroll*, Jerusalem: Israel Exploration Society, 1983.
- D.N. FREEDMAN – K.A. MATHEWS – R.S. HANSON, *The Paleo-Hebrew Leviticus Scroll (11QpaleoLev)*, Winona Lake, IN, American Schools of Oriental Research, 1985.
Oorspronkelijke uitgaven van de voornaamste teksten die niet in de *DJD*-reeks werden opgenomen.
- D.A. MACHIELA, *The Dead Sea Genesis Apocryphon. A New Text and Translation with Introduction and Special Treatment of Columns 13-17 (STDJ, 79)*, Leiden: Brill, 2009.
Een nieuwe uitgave van het *Genesis Apocryphon* waarin alle sindsdien ontcijferde tekst werd opgenomen.
- E. ULRICH, *The Biblical Qumran Scrolls: Transcriptions and Textual Variants (SVT, 134)*, Leiden: Brill, 2010.
Handige verzameluitgave van alle manuscripten en fragmenten met teksten uit de Hebreeuwse Bijbel.

ENGELSE VERTALINGEN:

- F. GARCÍA MARTÍNEZ – E.J.C. TIGCHELAAR, *The Dead Sea Scrolls Study Edition*, 2 delen, Leiden: Brill, 1997-1998.
Tekst en vertaling van alle 'niet-bijbelse' gedeelten in de rollen en fragmenten van de Dode Zee.
- M. ABEGG – P.W. FLINT – E. ULRICH, *The Dead Sea Scrolls Bible*, San Francisco: Harper, 1999.
Vertaling van alle 'bijbelse' rollen, telkens vergezeld van een korte inleiding.
- G. VERMES, *The Complete Dead Sea Scrolls in English*, London: Penguin Books, 2004.
Herziene uitgave van Geza Vermes' klassieke en vaak geprezen vertaling in een handig pocketformaat.
- D.W. PARRY – E. TOV, *The Dead Sea Scrolls Reader*, 6 delen, Leiden: Brill, 2004-2005.
Tekst en vertaling van alle 'niet-bijbelse' rollen, grotendeels gebaseerd op de *DJD*-uitgaven en thematisch geordend naargelang hun inhoud.

NEDERLANDSE VERTALINGEN:

- A. VAN SELMS, *De rol der lofprijzingen: één der Dode Zee-rollen vertaald en toegelicht* (Bibliotheek van boeken bij de Bijbel), Baarn: Bosch en Keuning, 1957.
- *De handschriften van de Dode Zee in Nederlandse vertaling*, 4 delen, Amsterdam: Proost & Brand, 1957-1960:
 - *De dankpsalmen*, vertaald door A.S. VAN DER WOUDE, 1957;
 - *Bijbelcommentaren en bijbelse verhalen*, vertaald door A.S. VAN DER WOUDE, 1958;
 - *De gedragsregels*, vertaald door H.A. BRONGERS, 1958;
 - *De rol van de strijd*, vertaald door H.A. BRONGERS, 1960.

- F. GARCÍA MARTÍNEZ – A.S. VAN DER WOUDE, *De rollen van de Dode Zee. Ingeleid en in het Nederlands vertaald*, 2 delen, Kampen: Kok, 1994-1995.
Tweede herziene en aangevulde druk: F. GARCÍA MARTÍNEZ – A.S. VAN DER WOUDE in samenwerking met M. POPOVIČ, *De rollen van de Dode Zee. Ingeleid en in het Nederlands vertaald*, Kampen: Kok, 2007.

NEDERLANDSTALIGE WERKEN OVER DE VONDSTEN EN HUN BETEKENIS:

- H.A. EDELKOORT, *De handschriften van de Dode Zee* (Bibliotheek van boeken bij de Bijbel), Baarn: Bosch en Keuning, [1952].
Deze vroege publicatie in het Nederlands was toentertijd een van de beste en uitvoerigste inleidingen op de vondsten van de Dode Zee. Ze bevat het verhaal van de ontdekking, een commentaar op de Jesajarol en op de Regel van de gemeenschap, een vertaling van de Habakuk-commentaar en van enkele Dankpsalmen, en een hoofdstuk over de relatie tussen de gemeenschap van Qumran en de Essenen.
- J. VAN DER PLOEG, *Vondsten in de woestijn van Juda*, Utrecht: Spectrum, 1956; 4de geheel herziene druk, 1970.
Een getuigenis uit de eerste hand over de vondsten in Qumran. De auteur was een van de eersten die in 1947 enkele van de toen gevonden rollen heeft gezien en geïdentificeerd. In dit boek brengt hij het verhaal van de vondsten en hun betekenis, een overzicht van de tot dan toe gevonden en geïdentificeerde teksten, en hoofdstukken over de 'broederschap' van Qumran, haar opvattingen en organisatie, en over Qumran en het christendom.
- K. BERGER, *De Dode-Zeerollen en Jezus. Een achtergehouden waarheid?* Kampen: Kok, 1994 [vertaling van *Qumran und Jesus. Wahrheit unter Verschluss?*, Stuttgart: Quell, 1993].
Een vlot lezende inleiding, met gefundeerd antwoord op de sensatieverhalen en complottheorieën die door Eisenman, Baigent, Leigh e.a. de wereld werden ingestuurd. De helft van het boek is gewijd aan de overeenkomsten en verschillen tussen Qumran en het Nieuwe Testament.
- F. GARCÍA MARTÍNEZ – E. TIGCHELAAR (red.), *Fragmenten uit de woestijn: de Dode-Zeerollen opnieuw bekeken*, Zoetermeer: Meinema, 2003.
Een bundeling van artikels over de Dode Zee-rollen en hun betekenis, met bijdragen van Florentino García Martínez, Mladen Popović, Eibert Tigchelaar en Michaël van der Meer.
- P. R. DAVIES – G.J. BROOKE – P.R. CALLAWAY, *De wereld van de Dode-Zeerollen*, Abcoude: Fontaine Uitgevers, 2003 [vertaling van *The Complete World of the Dead Sea Scrolls*, London: Thames and Hudson, 2002, vertaald door A. VAN DER KOOIJ].
Een rijkelijk geïllustreerde inleiding op allerhande aspecten van de Dode Zee Rollen en van de tijd waarin ze gesitueerd moeten worden, geschreven door drie geleerden die uitgebreid onderzoek verricht hebben naar de rollen en meegewerkt hebben aan het publicatieproces.
- *Qumran en de Bijbel*. Themanummer van *Met Andere Woorden. Kwartaalblad over bijbelvertalen* 29 (2010) nr. 1, Haarlem: Nederlands Bijbelgenootschap, maart 2010.
Een bundeling van korte artikels met commentaar op de actuele stand van zaken met bijdragen van Jürgen Zangenberg, Mladen Popović, Emanuel Tov, Michaël van der Meer, Jaap van Dorp, Matthijs de Jong en Rieuwerd Buitenwerf.
[Dit nummer kan men gratis aanvragen op de website van het NBG:
<http://www.bijbelgenootschap.nl/over-de-bijbel/vertalen/tijdschrift-bijbelvertalen/>]

RECENTE TOONAANGEVENDE ANDERSTALIGE INLEIDINGEN EN WERKINSTRUMENTEN OVER DE VONDSTEN, HUN HISTORISCHE CONTEXT EN HUN BETEKENIS:

- J.J. COLLINS, *Beyond the Qumran Community. The Sectarian Movement of the Dead Sea Scrolls*, Grand Rapids, MI - Cambridge, U.K.: Eerdmans, 2010.
- W.W. FIELDS, *The Dead Sea Scrolls. A Short History*, Leiden: Brill, 2006.
- J.A. FITZMYER, *A Guide to the Dead Sea Scrolls and Related Literature. Revised and Expanded Edition*, Grand Rapids, MI - Cambridge, U.K.: Eerdmans, 2008.
- L.L. GRABBE, *Introduction to Second Temple Judaism: History and Religion of the Jews in the Time of Nehemiah, the Maccabees, Hillel, and Jesus*, London – New York: T&T Clark, 2010.
- E.D. HERBERT – E. TOV (red.), *The Bible as Book. Vol. 4: The Hebrew Bible and the Judaean Desert Discoveries*, London - New Castle - Grand Haven: British Library, 2002.
- A. LANGE, *Handbuch der Textfunde vom Toten Meer. Band 1: Die Handschriften biblischer Bücher von Qumran und den anderen Fundorten*, Tübingen, Mohr Siebeck, 2009.
- J. MAGNESS, *The Archaeology of Qumran and the Dead Sea Scrolls*, Grand Rapids, MI – Cambridge, U.K.: Eerdmans, 2002.
- L.H. SCHIFFMAN – J.C. VANDERKAM (red.), *Encyclopedia of the Dead Sea Scrolls*, 2 delen, Oxford: University Press, 2000.
- J.C. VANDERKAM – P.W. FLINT, *The Meaning of the Dead Sea Scrolls. Their Significance for Understanding the Bible, Judaism, Jesus, and Christianity*, San Francisco, CA, Harper Collins, 2002.
- J.C. VANDERKAM, *The Dead Sea Scrolls Today. Second Edition*, Grand Rapids, MI – Cambridge, U.K.: Eerdmans, 2010.
- *Companion to the Qumran Scrolls*, 9 delen, Sheffield: Academic Press / London – New York: T&T Clark, 2000-2007:
 - *The Damascus Texts*, door C. HEMPEL, 2000;
 - *The Temple Scroll and Related Texts*, door S. WHITE CRAWFORD, 2000;
 - *Pesharim*, door T.H. LIM, 2002;
 - *The Exegetical Texts*, door J.G. CAMPBELL, 2004;
 - *The War Texts: 1QM and Related Manuscripts*, door J. DUHAIME, 2004;
 - *The Purity Texts*, door H. HARRINGTON, 2004;
 - *The Mystical Texts: Song of the Sabbath Sacrifice and Related Manuscripts*, door P.S. ALEXANDER, 2006;
 - *The Parabiblical Texts: Strategies for Extending the Scriptures*, door D.K. FALK, 2007;
 - *The Serekh Texts*, door S. METSO, 2007.

WEBSITES:

- <http://www.rug.nl/ggw/onderzoek/onderzoeksinstituten/qumran/index>
Website van het Qumran Instituut te Groningen.
- <http://orion.msc.huji.ac.il>
Website van het Orion Center van de Hebrew University of Jerusalem met uitgebreide bibliografie over de rollen van de Dode Zee.
- <http://virtualqumran.huji.ac.il>
Rijkelijk geïllustreerde deelwebsite van het Orion Center met inleidende artikelen over de rollen en over de site van Qumran.